

Etiker, ph.d.
og fhv. formand
for Det Ethiske Råd
Jacob Birkler

Holdningerne inden for sundhed er mangfoldige, og alt kan ikke bevises i store undersøgelser. Derfor har Helse inviteret stærke personligheder til at komme med deres syn på sundhedsvæsenet anno 2017. I marts er det Jacob Birkler, etiker, ph.d. og fhv. formand for Det Ethiske Råd.

Synspunkt

DU SKAL DØ – TAL OM DET!

Du skal dø. Du ved det godt, men du ved ikke hvornår. Pludselig er den der, og så er du der ikke mere. Der kommer ikke en prøvetid eller fortrydelsesret. På den måde er døden som en fælde, livet lægger ud. Vi erfarer den ikke, kun vejen dertil. Men det giver ikke mening at råbe til en forbipasserende: 'Pas på, du dør', ligesom det heller ikke giver mening at råbe: 'Pas på, du lever'. Det er et vilkår, som vi alligevel ikke kan rukke ved. Til gengæld lever vi med døden på anden hånd, fordi vi ser vores kære falde bort. Det er måske det værste ved døden, når døden er der, mens jeg stadig er her. Midt i sorgen bliver vi samtidig mindet om vores egen dødelighed, hvor døden råber sit vigtigste budskab: 'Lev det', hvilket er det eneste, døden ikke kan.

Vi lever i en kultur, hvor der er død alle vegne. Men det er de andres død. Min egen død kan jeg bekvemt gøre til et 'hvis' og ikke et 'når'. Vores egen død holder vi helst i strakt arm. Den er udskudt på ubestemt tid, som noget jeg må tage mig af, når jeg bliver meget gammel eller meget syg. Til den tid må vi få styr på døden, hvor det vil være bekvemt, hvis jeg kan ringe til manden med sprøjten, der kan ringe efter manden med leen. Til den tid

må der godt være styr på tingene.

Men nej, døden er der hele tiden, som en evig kulisse på livets scene. Den hvisker os hele tiden i øret: 'Husk, det nu'. Men vi lukker det helst ude. Ikke nu – først senere. Kommer den tæt på gennem sygdom, kæmper vi for at holde den stangen, men den kommer til sidst.

Det er svært at gøre dødeligheden folkelig og endnu sværere at gøre den personlig. Ofte beskriver vi døden i billeder som en nat, rejse eller søvn. Men her tager vi ikke døden alvorligt. Derimod tilskynder dødens alvor os til at sige: 'tænk, jeg fik en dag mere'. Døden gør tiden dyrebar, så året og dagen får uendelig værdi. Det er denne tanke i livet, der er dødalvorlig. På den måde giver døden livet værdi. Vi besinder os på livet, når vi tænker, at øksen allerede ligger ved træernes rod.

Men vi bør også tale om døden. Men hvad bør vi så tale om? Handler det om begravelse eller kremering, eller handler det om, hvor eller hvordan jeg gerne vil dø? Netop, fordi vi kun lever med døden på anden hånd, er den ofte svær at tale om. Skal vi tale om døden, bør vi derfor tale om livet. Hvad er håbefuldt eller magtesløst. Hvad er meningsfuldt eller udsigtsløst. Måske bør vi også tale om livet i den sidste tid. Den tid, der kommer til os alle. Hvordan ser jeg den tid? Hvad håber jeg, mener jeg, tror jeg - og hvad ser du? Noget vi alle bør tale med vores nærmeste om, før døden er der, og kun de står tilbage. •

Vi lever i en kultur, hvor der er død alle vegne. Men det er de andres død. Min egen død kan jeg bekvemt gøre til et 'hvis' og ikke et 'når'. Vores egen død holder vi helst i strakt arm.